

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 151/2018-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. marca 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti One Title s. r. o., Ružinovská 42, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Four Legal s. r. o., Trnavská cesta 27/B, Bratislava, za ktorú koná advokát JUDr. Tomáš Lysina, PhD., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 39 Er 3472/2014-189 z 9. marca 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť One Title s. r. o. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. mája 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti One Title s. r. o., Ružinovská 42, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 39 Er 3472/2014-189 z 9. marca 2017, ktorou žiada vydať nález:

„Základné práva sťažovateľky spoločnosti One Title s. r. o., so sídlom Ružinovská 42, Bratislava – mestská časť Ružinov 821 01, IČO: 47 644 303 na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s vlastníckym právom podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj vlastnícke právo podľa čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava II zo dňa 09. 03. 2017 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 3472/2014 porušené boli.

Uznesenie Okresného súdu Bratislava II zo dňa 09. 03. 2017 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 3472/2014 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie.

Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia 1 236,12 EUR.“

2. Ako zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplynulo, sťažovateľka ako postupník uzatvorila so [REDAKOVANÉ], ako postupcom 15. decembra 2015 zmluvu o postúpení pohľadávky z úverovej zmluvy č. 250/AUOC/08 z 26. júna 2008 v znení dodatkov voči dlžníkovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo výške ku dňu uzatvorenia zmluvy o postúpení pohľadávky 1 797 117,81 € (istina 1 644 962,73 €, riadne úroky 150 583,82 € a poplatky 1 571,26 €) za odplatu vo výške 900 000 € (ďalej len „zmluva o postúpení pohľadávky“). Na vymoženie pohľadávky viedla v čase uzatvorenia zmluvy o jej postúpení [REDAKOVANÉ], ako oprávnený (ďalej len „pôvodný oprávnený“) proti spoločnosti [REDAKOVANÉ], ako povinnému (ďalej len „povinný“) exekučné konanie na Exekútorskom úrade Levice

JUDr. Ing. Jozefa Buriho, LL.M. – súdneho exekútora (ďalej len „súdny exekútor“) pod sp. zn. EX 6416/14 (ďalej len „exekučné konanie“).

3. Exekučné konanie sa začalo na základe návrhu pôvodného oprávneného z 10. júna 2014 pre vymoženie istiny 1 644 962,73 € na základe exekučného titulu, ktorým bola notárska zápisnica o uznaní dlhu a súhlase s vykonaním exekúcie spísaná 11. mája 2012 notárkou JUDr. Ľubicou Bičanovou. Pôvodný oprávnený požiadal súdneho exekútora podaním z 24. marca 2015 o zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnosti vo vlastníctve povinného zapísané na liste vlastníctva č. [REDAKOVANÉ], okres [REDAKOVANÉ] obec [REDAKOVANÉ], mestská časť [REDAKOVANÉ], katastrálne územie [REDAKOVANÉ] (ďalej len „nehnutel'nosť“) a rovnakým podaním udelil súdnemu exekútorovi súhlas s predajom nehnuteľnosti.

4. Následne po tom, ako pôvodný oprávnený doručil 13. januára 2016 súdnemu exekútorovi oznámenie o zmene účastníka exekučného konania na strane oprávneného, ku ktorému došlo na základe zmluvy o postúpení pohľadávky, súdny exekútor navrhol exekučnému súdu 1. februára 2016 zmenu účastníka v exekučnom konaní tak, aby na miesto pôvodného oprávneného pripustil vstup sťažovateľky. K návrhu súdny exekútor pripojil oznámenie pôvodného oprávneného o prevode a prechode práv a povinností z exekučného titulu. Okresný súd uznesením č. k. 39 Er 3472/2014-88 z 26. augusta 2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť 20. septembra 2016, pripustil navrhnutú zmenu v osobe oprávneného. Proti tomuto uzneseniu podal súdny exekútor 19. septembra 2016 sťažnosť, v ktorej uviedol, že okresný súd rozhodol na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, pretože súčasťou spisu nebola zmluva o postúpení pohľadávky, avšak jeho sťažnosť bola uznesením okresného súdu č. k. 39 Er 3472/2014-117 z 13. októbra 2016 odmietnutá ako sťažnosť podaná neoprávnenou osobou.

5. Sťažovateľka doručila okresnému súdu medzičasom 18. augusta 2016, t. j. ešte pred vydaním uznesenia okresného súdu o zmene v osobe povinného, návrh na zastavenie exekúcie v zmysle § 57 ods. 1 písm. c) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok)

a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), podľa ktorého exekúciu súd zastaví, ak zastavenie exekúcie navrhol ten, kto navrhol jej vykonanie. Bližšie dôvody, pre ktoré sťažovateľka navrhuje exekúciu zastaviť, neuviedla. Rovnaký návrh zároveň doručila súdnemu exekútorovi mailom 18. augusta 2016 a poštou 19. augusta 2016 a pripojila k nemu aj odvolanie súhlasu oprávneného na predaj nehnuteľnosti a požiadala súdneho exekútora o odblokovanie majetku povinného. Odvolanie súhlasu s predajom nehnuteľnosti vo vlastníctve povinného doručil súdnemu exekútorovi mailom 5. októbra 2016 (a následne aj poštou) i pôvodný oprávnený s poukazom na § 136 ods. 3 Exekučného poriadku, podľa ktorého súhlas s predajom nehnuteľnosti môže oprávnený odvolať alebo podať návrh na zastavenie exekúcie len do uverejnenia dražobnej vyhlášky.

6. Súdny exekútor vydal 3. októbra 2016 vyhlášku o dražbe nehnuteľnosti, ktorá sa bude konať 23. novembra 2016. Oznámenie o dražbe bolo zverejnené 21. októbra 2016 i v Obchodnom vestníku. Pôvodný oprávnený v liste adresovanom súdnemu exekútorovi z 15. novembra 2016 uviedol, že svoj súhlas s predajom nehnuteľnosti odvolal pred uverejnením dražobnej vyhlášky, a to aj s poukazom na skutočnosť, že na úradnej tabuli obce, v obvode ktorej sa dražená nehnuteľnosť nachádza, bola dražobná vyhláška uverejnená až 24. októbra 2016. Ďalej uviedol, že za týchto okolností nie je možné pokračovať vo výkone exekúcie predajom nehnuteľnosti okrem prípadu, že potrebný súhlas udelí sťažovateľka. Sťažovateľka listom z 20. októbra 2016 opätovne oznámila súdnemu exekútorovi, že súhlas s predajom nehnuteľnosti odvoláva.

7. Súdny exekútor 20. októbra 2016 doručil okresnému súdu návrh sťažovateľky na zastavenie exekučného konania. Okresný súd o návrhu sťažovateľky na zastavenie exekúcie rozhodol uznesením č. k. 39 Er 3472/2014-134 zo 7. novembra 2016 tak, že exekúciu zastavuje a povinnému náhradu trov konania proti oprávnenému nepriznáva. V odôvodnení okresný súd konštatoval, že zastavenie exekúcie navrhol ten, kto navrhol jej vykonanie, a preto exekúciu zastavil. Vo výroku o zastavení exekúcie nadobudlo rozhodnutie právoplatnosť 18. novembra 2016.

8. Súdny exekútor si prípisom zo 4. januára 2017 uplatnil trovy exekúcie a požiadal okresný súd o ich priznanie v celkovej výške 41 038,57 € (č. l. 187 spisu). Táto suma pozostávala z čiastky 39 832,70 € vrátane dane z pridanej hodnoty uplatnenej ako odmeny súdneho exekútora za výkon exekučnej činnosti podľa § 4 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) určenej ako 20 % zo základu na jej určenie, ďalej z odmeny za zriadenie záložného práva podľa § 6 vyhlášky vo výške 358,45 € vrátane dane z pridanej hodnoty a z náhrad hotových výdavkov účelne vynaložených v súvislosti s výkonom exekučnej činnosti podľa § 22 vyhlášky, a to náhrad poštovného vo výške 178,08 €, cestovného vo výške 395,62 € a znalečného vo výške 273,72 € vrátane dane z pridanej hodnoty. Spôsob vyčíslenia odmeny súdny exekútor odôvodnil tým, že vychádza z upovedomenia o začatí exekúcie, a poukázal na to, že v priebehu exekučného konania zjavne došlo medzi oprávneným a povinným k vysporiadaniu ich vzájomných nárokov, v dôsledku čoho sa trovy exekúcie počítajú tak, akoby došlo k plneniu. Ak totiž počas exekučného konania dôjde na základe dohody účastníkov exekučného konania k akejkoľvek zmene záväzku podľa hmotného práva, resp. k zníženiu alebo odpusteniu vymáhaného nároku, ktorú exekútor nevie ovplyvniť, účastníci musia zodpovedať za zavinenie ukončenia exekučného konania mimo exekúcie, a to vo forme uloženia náhrady trov exekúcie súdnemu exekútorovi. Dohoda medzi účastníkmi exekučného konania bez zainteresovania súdneho exekútora nemôže požívať právnu ochranu, pretože jej účelom bolo obchádzanie ustanovení o náhrade trov exekúcie. Uvedenému nasvedčuje i to, že výška vymáhaného nároku predstavovala v čase vydania upovedomenia o začatí exekúcie 1 685 120,36 € a všeobecná hodnota nehnuteľnosti vo vlastníctve povinného určená znaleckým posudkom bola 1 700 000 €. Vo veci bol 3. októbra 2016 nariadený termín dražby nehnuteľnosti povinného, ktorej výsledkom by bolo plné uspokojenie oprávneného. Oprávnený preto nemohol mať objektívny dôvod pre dohodu s povinným, a to aj preto, že pohľadávku oprávnený nadobudol za odplatu vo výške 900 000 €.

9. Okresný súd uznesením č. k. 39 Er 3472/2014-189 z 9. marca 2017 súdnemu exekútorovi priznal trovy exekúcie vo výške 41 038,57 € a uložil sťažovateľke tieto trovy

zaplatiť súdnemu exekútorovi do troch dní od právoplatnosti uznesenia. Okresný súd sa stotožnil so spôsobom vyčíslenia odmeny súdnym exekútorom a poukázal na to, že k zastaveniu exekúcie došlo v jej pokročilom štádiu, keď všetko nasvedčovalo úspešnému vymoženiu pohľadávky, v dôsledku čoho by súdnemu exekútorovi nepochybne patrila odmena z vymoženej sumy, konaním sťažovateľky došlo k poškodeniu súdneho exekútora, keď sťažovateľka zavinila zastavenie exekúcie, konala účelovo v snahe zmariť nárok súdneho exekútora na náhradu trov exekúcie, ktoré by mu patrili z vymoženej sumy, a navyše sťažovateľka navrhla zastavenie exekúcie, ktorá by zjavne viedla k vymoženiu jej pohľadávky, čo nasvedčuje existencii jej dohody s povinným o riešení ich vzájomného vzťahu mimo exekúcie. Uznesenie okresného súdu č. k. 39 Er 3472/2014-189 z 9. marca 2017 nadobudlo právoplatnosť 16. marca 2017.

10. Ako to z príloh sťažnosti doručenej ústavnému súdu vyplýva, sťažovateľka súdnemu exekútorovi trovy exekúcie uhradila 16. marca 2017. Ako to z výpisu z katastra nehnuteľností vyplýva, podľa stavu v čase rozhodovania ústavného súdu ako vlastníčk nehnuteľnosti bola zapísaná spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], s titulom nadobudnutia, ktorým je kúpna zmluva č. V-36744/16 zo 14. decembra 2016. Záložné právo na nehnuteľnosť je zapísané v prospech sťažovateľky na základe záložnej zmluvy, ktorej vklad bol povolený pod č. V-19097/08 z 1. júla 2008 s uvedením zmluvy o postúpení pohľadávky z 12. decembra 2015.

11. Sťažovateľka sťažnosť doručení ústavnému súdu na porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 39 Er 3472/2014-189 z 9. marca 2017 odôvodnila tým, že toto uznesenie je nedostatočne odôvodnené, ale najmä tým, že okresný súd pri aplikácii ustanovení Exekučného poriadku a vyhlášky poprel ich účel a zmysel, keď súdnemu exekútorovi priznal proti sťažovateľke trovy exekúcie vo výške určenej takým spôsobom, akoby došlo k vymoženiu sumy, ktorá bola predmetom exekúcie, hoci exekúcia bola zastavená. Sťažovateľka označila rozhodnutie okresného súdu za arbitrárne a svojvoľné. Okresný súd si osvojil bez akejkoľvek opory v obsahu spisu názor súdneho exekútora, podľa ktorého medzi sťažovateľkou a povinným došlo v priebehu

exekučného konania k vysporiadaniu ich vzájomných nárokov. Sťažovateľka tento názor označuje za nesprávne domnienky, ktoré neboli nijako preukázané a boli iba umelo vykonštruované. Medzi sťažovateľkou a povinným k žiadnej dohode, v dôsledku ktorej by si sťažovateľka vysporiadala svoje nároky voči povinnému, nedošlo. Pokiaľ navrhla exekúciu zastaviť, iba realizovala svoje zákonné právo. Urobila tak v čase, keď súdny exekútor ešte nevykonal s úspechom žiadne kroky smerujúce k uspokojeniu sťažovateľky. Sťažovateľka ďalej uviedla, že pohľadávku voči povinnému naďalej eviduje a pretrváva aj jej zabezpečenie záložným právom na nehnuteľnosť, ktorá bola pôvodne vo vlastníctve povinného. Podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku ak dôjde k zastaveniu exekúcie zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie. Podľa § 14 ods. 1 vyhlášky ak exekúciu súd zastaví, odmena exekútora za výkon exekučnej činnosti sa určuje paušálnou sumou za jednotlivé úkony exekučnej činnosti, ktorá je v zmysle § 14 ods. 2 vyhlášky 3,32 € (najmenej 33,19 €). Pokiaľ okresný súd posudzoval správanie sťažovateľky a označil ho za neekonomické a neúčelné, okresnému súdu posudzovať dôvody konania sťažovateľky nepatriło, pretože sťažovateľka iba využila svoje právo poskytnuté jej zákonom navrhnúť zastavenie exekúcie. Naopak, neekonomickým a neúčelným bolo správanie sa súdneho exekútora, ktorý predlžoval trvanie exekučného konania a vykonával úkony iba s cieľom získať odmenu, pretože už 18. augusta 2016 mu bol sťažovateľkou doručený návrh na zastavenie exekúcie. Ostatne aj sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o zmene v osobe oprávneného podal súdny exekútor účelovo. Pokiaľ sťažnosť odôvodnil tým, že okresný súd nemal k dispozícii zmluvu o postúpení pohľadávky, spôsobil to súdny exekútor sám, pretože jemu zmluva o postúpení pohľadávky bola predložená pôvodným oprávneným. Súdny exekútor nekomunikoval so sťažovateľkou a zásielky si preberal v posledný deň úložnej lehoty. Navyše dražbu nehnuteľnosti vyhlásil v čase, keď vedel, že sťažovateľka ani pôvodný oprávnený s exekúciou predajom nehnuteľnosti nesúhlasia a sťažovateľka navrhla zastavenie exekúcie. Ak súdny exekútor vyvodil existenciu dohody sťažovateľky s povinným z údajnej dohody účastníkov konania vyjadrenej v kúpnej zmluve, táto bola uzatvorená medzi povinným a subjektom odlišným od sťažovateľky. Pokiaľ § 203 ods. 1 Exekučného poriadku hovorí o nevyhnutných trovách exekúcie, nepochybne nimi nie je odmena súdneho exekútora, ktorá by mu patrila v prípade vymoženía predmetu exekučného konania. Opačný výklad

je neracionálny a ústavne neudržateľný. Tvrdené porušenie základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu č. k. 39 Er 3472/2014-189 z 9. marca 2017 sťažovateľka odôvodnila tým, že podľa tohto rozhodnutia vyplatila súdnemu exekútorovi súdom priznané trovy exekúcie, v dôsledku čoho sa zmenšil jej majetok v príčinnej súvislosti s rozhodnutím okresného súdu, čím došlo k zásahu do základného práva sťažovateľky na vlastníctvo.

II.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

14. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

16. Sťažovateľka namieta porušenie týchto základných práv:

Podľa čl. 46 ods.1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods.1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu k dohovoru každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

17. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

18. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným

právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

19. Ústavný súd považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

20. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody. Ústavný súd poukazuje i na skutočnosť, že nie je a ani nemôže byť súdom skutkovým, t. j. jeho úlohou nie je nahrádzať činnosť všeobecných súdov.

21. Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením

nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

22. Okresný súd uznesenie č. k. 39 Er 3472/2014-189 z 9. marca 2017 odôvodnil po tom, ako uviedol obsah podania, ktorým si uplatnil súdny exekútor trovy exekúcie, a po tom, ako odcitoval ustanovenia Exekučného poriadku (§ 200 ods. 1, § 203 ods. 1) a vyhlášky (§ 4 ods. 1, § 5 ods. 1, § 6, § 22), takto:

«Z konania oprávneného, najmä z podania návrhu na zastavenie exekúcie, je možné vyvodit', že úmyslom oprávneného bolo obchádzať zákon v tom smere, aby nebol zaviazaný znášať trovy exekúcie spojené s núteným výkonom exekúcie. Pokiaľ by aj došlo k samotnej dohode medzi oprávneným a povinným v priebehu exekučného konania, jej predmetom by mali byť aj trovy exekúcie, čím by boli v plnom rozsahu riešené práva všetkých zúčastnených strán. Tu by sa jednoznačne oprávnený s povinným dojednal, kto a v akej výške je povinný znášať náhradu týchto trov. Samozrejme nie je možné očakávať v tomto smere aktivitu povinného, keďže v zásade jeho jediným cieľom je minimalizácia vymáhaného nároku. Oprávnený však už uvedenú situáciu mal predvídať, a to aj s prihliadnutím na to, že bol právne zastúpený. Ak bol teda oprávnený v tomto smere nečinný, sám si zaviniel procesné postavenie, v ktorom je potrebné ho ako osobu, ktorá zaviniла zastavenie konania, sankcionovať tým spôsobom, že musí znášať trovy konania sama.

Na výsledku exekučného konania mal záujem nepochybne oprávnený, keďže z nehnuteľných vecí mohli byť uspokojené nielen trovy exekúcie, ale aj celý nárok oprávneného. Dohodou medzi oprávneným a povinným mimo súdneho exekútora došlo k situácii, kedy oprávnený v konečnom dôsledku postupoval sám proti sebe a exekútor do tohto postupu nemohol zasiahnuť, či ochrániť záujmy oprávneného, ako aj svoje vlastné.

Z konania oprávneného je možné vyvodit' účelovosť, zameranú proti súdnemu exekútorovi zmarit' jeho nárok na vymôžeme trov exekučného konania.

Ako už bolo niekoľkokrát precizované zo strany súdov aj účastníkov: „Len výnimočne, ak dôjde k zastaveniu exekúcie môže súd uložiť oprávnenému, aby nahradil trovy; súd však uváži, ktoré trovy potreboval oprávnený na účelne vymáhanie nároku a či mohol pri náležitej starostlivosti predvídať dôvod zastavenia exekúcie. Ustanovenie § 203 Exekučného poriadku umožňuje súdu prelomiť zásadu ustanovenú v § 197 ods. 1 Exekučného poriadku, t. j. že náklady súdneho exekútora uhrádza povinný a povinnosť nahradiť trovy exekúcie uložiť oprávnenému. Podmienkou takéhoto postupu je určitá forma procesného zavinenia oprávneného“ (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 06. 10. 2016, 6 MCdo 4/2010).

Ako to vyplýva z konštantnej judikatúry súdov, uvedenú situáciu nie je možné posudzovať izolovane, ale vo vzťahu k celkovým okolnostiam takéhoto postupu oprávneného a to tak z hľadiska procesnoprávneho ako aj hmotnoprávneho. Dôležitou je tá skutočnosť, že k uspokojeniu oprávneného došlo v dôsledku činnosti exekútora v rámci exekučného konania, s čím zákon spája právo na odmenu exekútora ako jeho základné majetkové ústavné právo.

Navyše je potrebné poukázať na to, že zákon definuje striktný postup účastníkov exekučného konania, ako aj exekučného súdu. Podľa Najvyššieho súdu SR (uznesenie 3 Cdo 195/2011): „Exekučné konanie je postup súdu, súdneho exekútora a účastníkov konania pri nútenom výkone judikovaného práva. Ide o osobitný typ občianskeho súdneho konania. Exekučné konanie je upravené Exekučným poriadkom a subsidiárne Občianskym súdnym poriadkom.“ Jediným možným postupom po doručení návrhu oprávneného na zastavenie exekúcie súdnemu exekútorovi, bolo jeho predloženie exekučnému súdu a s tým spojené následné zastavenie konania v zmysle § 57 ods. 1 písm. c) Exekučného poriadku. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR (5 Cdo 91/2004), „ak bola exekúcia zastavená pokračovanie vo výkone exekúcie súdnym exekútorom za účelom vymoženia trov exekúcie a akceptácia tohto stavu je nezákonná“. V tomto smere je potom jednoznačný konflikt medzi ústavným nárokom na odmenu za činnosť súdneho exekútora (Ústavný súd SR, sp. zn. II. ÚS 12/05, II. ÚS 241/2011) a zo strany súdneho exekútora ireverzibilným výkonom dispozičného práva oprávneného s návrhom.

Zavinenie oprávneného je preto potrebné z hľadiska procesnoprávneho posudzovať nielen vo vzťahu k späťvzatiu, ale aj vo vzťahu k ďalším úkonom, ktoré vykonal účastník exekučného konania. Poukazujeme pritom na vyššie popísané konanie pri uzatváraní dohody oprávneného s povinným.

Zastavenie konania je na strane oprávneného, nakoľko z jeho podnetu sa začalo exekučné konanie a z jeho podnetu sa skončilo. Preto musí znášať trovy, ktoré v exekučnom konaní vznikli exekútorovi. V prípade návrhu na zastavenie exekúcie sa prelomí zásada, že trovy znáša povinný.

K návrhu na zastavenie došlo v pokročilom štádiu exekučného konania, keď všetko nasvedčovalo tomu, že bude pohľadávka úspešne vymožená. Preto je správanie oprávneného neekonomické. Navyše v čase chystania dražby, ktorá keby bola úspešná by exekútor získal odmenu v maximálnej výške stanovenej výške. Konaním oprávneného došlo k poškodeniu exekútora, ktorý v súlade s právnymi predpismi vykonával úkony smerujúce k uspokojeniu pohľadávky. Návrhom na zastavenie v štádiu pred dražbou došlo k ukráteniu súdneho exekútora o odmenu, ktorú by získal, keby sa pohľadávka vymohla. Preto je súd názoru, že je potrebné exekútorovi priznať odmenu vo výške ako keby došlo k vymoženiu.

Odmenu súdnemu exekútorovi súd priznáva v súlade s ustanoveniami § 4 ods. 1 a § 5 ods. 1 vyhlášky. Odmena, ktorá sa priznáva je vo výške 33.193,92 EUR.»

23. Ústavný súd s poukazom na obsah citovaného odôvodnenia uznesenia okresného súdu dospel k záveru, že okresný súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody, ktoré ho viedli k priznaniu trov exekúcie súdnemu exekútorovi v danej výške. Ako z jeho odôvodnenia vyplýva, dospel k záveru, že vec je potrebné posúdiť podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku a § 5, § 6 a § 22 vyhlášky, a to s ohľadom na špecifické okolnosti veci tak, že súdnemu exekútorovi patrí odmena určená rovnakým spôsobom ako v prípade vymoženia pohľadávky. Rozhodujúce okolnosti veci uviedol okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia a popísal i svoje úvahy vedúce k jeho rozhodnutiu. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu preto spĺňa všetky požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia.

24. Sťažovateľka však ďalej namietala, že okresný súd vykladal ustanovenia Exekučného poriadku a vyhlášky spôsobom, ktorým poprel ich účel a zmysel, a to najmä pokiaľ vykladal pojem nevyhnutných trov exekúcie v § 203 ods. 1 Exekučného poriadku tak, že tento zahŕňa aj odmenu súdneho exekútora určenú podľa § 5 ods. 1 vyhlášky, a naopak, nezohľadnil § 14 ods. 1 vyhlášky.

25. Dotknuté ustanovenia Exekučného poriadku a vyhlášky v znení rozhodnom pre posúdenie veci sťažovateľky boli formulované takto:

Podľa § 200 ods. 1 prvej a druhej vety Exekučného poriadku trovami exekúcie sú odmena exekútora, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri vykonaní exekúcie (§ 196). Oprávnený a exekútor majú nárok na náhradu trov potrebných na účelne vymáhanie nároku.

Podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku ak dôjde k zastaveniu exekúcie zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie.

Podľa § 5 ods. 1 vyhlášky odmena súdneho exekútora je 20 % zo základu na jej určenie, najmenej však 33,19 eura a najviac 33 193,92 eura.

Podľa § 4 ods. 1 vyhlášky základom na určenie odmeny súdneho exekútora za výkon exekučnej činnosti pri exekúcii na peňažné plnenie je výška vymoženej pohľadávky, ak ďalej nie je ustanovené inak (§ 6, § 14 až 16).

Podľa § 6 vyhlášky odmena za zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnosti je 33,19 eura za každú takto zexekvovanú nehnuteľnosť.

Podľa § 14 ods. 1 vyhlášky ak je súdny exekútor vylúčený z vykonávania exekúcie alebo ak exekúciu súd zastaví, odmena súdneho exekútora za výkon exekučnej činnosti sa určuje paušálnou sumou za jednotlivé úkony exekučnej činnosti najmenej 33,19 eura.

Podľa § 22 ods. 1 vyhlášky súdnemu exekútorovi patrí popri odmene aj náhrada hotových výdavkov účelne vynaložených v súvislosti s vykonávaním exekučnej činnosti; táto náhrada zahŕňa najmä cestovné náhrady, poštovné a telekomunikačné výdavky, znalecké náhrady a poplatky.

26. Ústavný súd sa už viackrát mal možnosť vyjadriť k spôsobu hľadania a výkladu práva v konkrétnych právnych veciach. V náleze sp. zn. III. ÚS 341/07 ústavný súd uviedol,

že pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad *e ratione legis* pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. V ďalšom náleze sp. zn. I. ÚS 243/07 (kde nešlo o výklad zákona, ale zmluvy) ústavný súd uzavrel, že všeobecný súd musí prihliadať na vzájomné vzťahy jednotlivých do úvahy pripadajúcich argumentov a ich úlohu v konkrétnom prípade vyvážiť s ohľadom na špecifikum danej kauzy, a nie tieto kritériá iba mechanicky aplikovať. Takýto prístup je zároveň prístupom modernej judikatúry, ktorá postupne nahrádza formálne legalistický pohľad na právo pohľadom, ktorým sa sudca usiluje poskytnúť najlepšie vyargumentovanú odpoveď na právne a skutkové otázky, ktoré pred neho strany sporu predložia.

27. Ako zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu vyplýva, sťažovateľka zdôrazňuje svoje právo kedykoľvek navrhnúť zastavenie exekúcie a popiera potrebu skúmať takýto jej úkon exekučným súdom z hľadiska jeho hospodárskeho účelu, t. j. zaoberať sa jeho kauzou. Vychádza z toho, že bez ohľadu na dôvody, ktoré viedli oprávneného k podaniu návrhu na zastavenie exekúcie, a bez ohľadu na štádium exekučného konania, v ktorom takýto úkon opravený urobí, a rovnako bez ohľadu na to, či okolnosti veci nasvedčujú tomu, že pohľadávka uplatnená v exekučnom konaní bude reálne vymožená alebo nie, je namieste vykladať § 203 ods. 1 Exekučného poriadku v spojení s § 14 ods. 1 vyhlášky tak, že súdnemu exekútorovi vždy patrí odmena za výkon exekučnej činnosti určená paušálnou sumou.

28. Takýto výklad na vec dopadajúcich ustanovení jednoduchého práva považuje ústavný súd za natoľko formalistický, že nemôže v teste ústavnosti obstať. Naopak, ako z požiadavky spravodlivosti súdneho rozhodovania vyplýva, všeobecné súdy sú vo svojej činnosti povinné vždy dôsledne zohľadňovať individuálne okolnosti prejednávanej veci a rovnako tak i všeobecné princípy, na ktorých spočíva právna úprava. Jedným z týchto princíпов, ktorými je ovládané procesné právo, je i princíp zodpovednosti za zavinenie vzniku trov v konaní, ktoré je skončené v dôsledku jednostranného späťvzatia návrhu žalobcom, či ako v tomto prípade návrhom oprávneného na zastavenie exekúcie. Hoci niet pochyb o tom, že oprávnenému patrí právo navrhnúť zastavenie exekúcie v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania, na druhej strane rovnako niet pochyb ani o tom, že s týmto právom je spojená povinnosť náhrady trov v konaní, ktoré iným účastníkom konania, resp. v tomto prípade súdnemu exekútorovi, vznikli. Ak je zmyslom exekučného konania dosiahnuť nútené splnenie povinnosti uloženej povinnému v exekučnom titule, potom konanie oprávneného, ktorý naplnenie účelu exekučného konania, ktorý by inak nepochybne bol dosiahnutý, zmarí, musí so sebou prinášať povinnosť náhrady trov konania. Pokiaľ sťažovateľka svoje rozhodnutie navrhnúť zastavenie exekúcie v štádiu exekučného konania bezprostredne smerujúceho k vymoženiu pohľadávky žiadnym spôsobom neodôvodnila, nemohla presvedčiť exekučný súd o tom, že jej konanie nie je dôsledkom dohody s povinným či iným subjektom, ktoré jej v konečnom dôsledku prinesie efekt, prospech či výhodu obdobne ako samotné vymoženie pohľadávky.

29. Ústavný súd je preto toho názoru, že uznesenie okresného súdu č. k. 39 Er 3472/2014-189 z 9. marca 2017 vyriešilo vzťahy medzi oprávneným, povinným a súdnym exekútorom spôsobom zodpovedajúcim účelu Exekučného poriadku, systematickým súvislostiam právnej úpravy vo vzťahu k riešenej otázke, ako aj v súlade s požiadavkou ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov. Okresný súd uprednostnil výklad na vec sa vzťahujúcich ustanovení Exekučného poriadku a vyhlášky *e ratione legis* pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom s ohľadom na špecifikum danej kauzy, a naopak, nepostupoval spôsobom iba ich mechanickej aplikácie, ako to žiada v sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľka.

30. Ústavný súd nepovažuje preto právne názory okresného súdu, ktorými odôvodnil uznesenie č. k. 39 Er 3472/2014-189 z 9. marca 2017 za také, ktoré by boli založené na výklade aplikovaného jednoduchého práva spôsobom, ktorý by popieral jeho účel a zmysel. Ústavný súd preto nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 dohovoru) a postupom a rozhodnutím okresného súdu a sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

31. Pokiaľ sťažovateľka osobitne namietala porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu, dôvodila tým, že porušenie týchto práv vyplýva z porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rovnakým rozhodnutím. Vzhľadom na to, že ústavný súd považoval sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru za zjavne neopodstatnenú, odmietol i s ohľadom na argumentáciu samotnej sťažovateľky jej sťažnosť aj v časti namietajúcej porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, a to rovnako podľa § 25 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

32. Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2018